

PROIECT DE PROGRAMĂ PENTRU OPȚIONAL

Denumirea modului: Educație Economică și Financiară – Finanțele mele

Tipul: C.D.Ș./OPȚIONAL INTEGRAT

Clasele: IX- XII

Număr de ore pe săptămână:

Autor: Junior Achievement România

Instituția de învățământ:

CUPRINS

- I. Argument
- II. Competențe specifice
- III. Conținuturi
- IV. Valori și atitudini
- V. Sugestii metodologice (inclusiv modalități de evaluare)
- VI. Bibliografie

ARGUMENT

Nevoia de educație financiară este subliniată de numeroase organizații la nivel mondial și european, în condițiile schimbărilor economice, creșterii complexității produselor, serviciilor și piețelor financiare.

Educația financiară este privită de experți ca un element de stabilitate economică, avându-se în vedere mai multe argumente; în primul rând, este de așteptat ca tinerii să se confrunte cu decizii tot mai dificile pe măsură ce produsele și procesele financiare continuă să crească în complexitate; în al doilea rând, pe fondul unor factori precum digitalizarea, creșterea speranței de viață sau schimbările din sistemul de pensii, generațiile viitoare din diferite țări se vor confrunta încertitudinea financiară, cu riscuri financiare mai multe și mai mari decât populația adultă din prezent; în al treilea rând, fără o educație financiară solidă, diferențele de venituri și de calitate a vieții se pot accentua, creând un decalaj și mai mare pentru grupurile defavorizate economic.

Programul FINANȚELE MELE este adresat elevilor de liceu și urmărește să dezvolte cunoștințele despre conceptele financiare de bază – buget, planificare, investiții, venituri și cheltuieli, credite – precum și un set de abilități și atitudini – încrederea pentru a deveni mai conștienți de riscurile și oportunitățile existente și a face alegeri informate. Scopul este de a-i ajuta să ajungă la capacitatea de a lua decizii înțelepte pentru viitorul lor financiar.

Curriculumul pentru acest program răspunde cerințelor de strategie și finalitate ale procesului educațional formulate în Legea Educației, dar, în primul rând, cerințelor de educație economică și financiară a tinerei generații, în vederea adaptării cât mai rapide la principiile economiei de piață.

Introducerea acestui opțional pentru elevii din liceu este cerută de:

- Inexistența unei alte discipline independente la acest nivel, care să introducă treptat și sistematic concepte de educație financiară, prin observarea și interacțiunea cu realitatea economică din mediul personal și comunitar;

- Cadrul legislativ care include educația financiară ca parte a unuia dintre cele opt domenii de competențe-cheie care determină profilul de formare al elevului;
- Necesitatea tot mai acută de pregătire și educare a elevilor pentru a se adapta la economia de piață, de dezvoltare a interesului pentru gestionarea responsabilă a resurselor financiare și de încurajare a spiritului antreprenorial;
- Beneficiile aduse sistemului educațional și elevilor, prin explorarea „organizată” a mediului economic, pe baza unei programe bine structurate.

Acest opțional facilitează accesul la un set de informații, exemple și studii de caz prin care elevii sunt încurajați să exerseze alcătuirea unui buget, utilizarea responsabilă a instrumentelor bancare și luarea unor decizii privind gestionarea acestuia pe termen mediu și lung prin economisire și investiții.

Programul oferă abordări practice (applied learning) pentru aspecte de natură financiară, precum: cheltuieli, venituri, bugete, credite, carduri de debit/credit, asigurări, economisire, piață de capital și alte instrumente pentru investirea banilor personali. Acestea sunt completate printr-o componentă digitală interactivă, care extinde spațiul și experiența de învățare și în afara clasei; utilizând orice dispozitiv conectat la internet (telefon mobil, tabletă, calculator), elevii pot accesa exerciții cu feedback imediat, conținut video și teme de documentare individuală.

Materialele (set complet pentru o clasă) sunt puse la dispoziție de către Junior Achievement România:

- Ghidul profesorului și al consultantului voluntar
- Manualul elevului
- Componenta digitală interactivă disponibilă pe platforma JA Learn™

COMPETENȚE SPECIFICE

1. Limba română

- 1.1. Prezentarea ordonată logic și cronologic a unui proiect/a unei activități derulate în școală sau extrașcolar
- 1.2. Manifestarea interesului pentru participarea la interacțiuni orale
- 1.3. Folosirea adecvată a strategiilor de comunicare orală în monolog și dialog
- 1.4. Utilizarea tehnicilor și strategiilor argumentative în situații de comunicare diverse (scrise, oral)
- 1.5. Compararea și evaluarea unor argumente diferite în vederea formulării unor judecăți proprii

2. Matematică

- 2.1. Organizarea datelor în tabele și reprezentarea lor grafică
- 2.2. Caracterizarea unor situații reale prin interpretarea statistică a datelor
- 2.3. Identificarea unor metode de colectare și interpretare a datelor
- 2.4. Manifestarea inițiativei și a disponibilității de a aborda sarcini variate
- 2.5. Formarea obișnuinței de a recurge la concepte și metode matematice în abordarea unor situații cotidiene sau pentru rezolvarea unor probleme practice

3. Educație antreprenorială

- 3.1. Exemplificarea unor calități ale întreprinzătorului de succes
- 3.2. Identificarea oportunităților pieței
- 3.3. Identificare unor tipuri de risc în situații diferite, specifice inițierii și derulării unei afaceri
- 3.4. Identificarea consecințelor activității antreprenorului asupra consumatorului și asupra mediului

3.5. Formarea de atitudini și exersarea de comportamente democratice și antreprenoriale

4. Economie

4.1. Proiectarea unui comportament rațional al consumatorului, impus de tensiunea nevoi-resurse

4.2. Recunoașterea caracteristicilor generale ale pieței în diferite forme concrete de manifestare ale acesteia

4.3. Caracterizarea diferitelor forme de piață pornind de la obiectul tranzacțiilor realizate

4.4. Adecvarea comportamentului economic propriu la cerințele unui mediu concurențial

5. Economie aplicată

5.1. Utilizarea cunoștințelor economice în rezolvarea unor probleme prin cooperare cu persoane fizice (membrii familiei, prieteni, vecini etc.)

5.2. Realizarea corectă a managementului afacerii

5.3. Utilizarea rațională a resurselor financiare, materiale, informaționale și umane

5.4. Interrelaționarea, în cadrul unei echipe, în vederea identificării unor soluții pentru problemele economice ale comunității

6. Tehnologii

6.1. Identificarea echipamentelor: calculatoare, laptopuri, imprimante, scanere etc.

6.2. Utilizarea sistemelor de operare

6.3. Compatibilitatea aplicațiilor cu sistemele de operare

6.4. Analizarea unei probleme în scopul identificării datelor necesare și alegerea modalităților adecvate de structurare

6.5. Descrierea coerentă a unei succesiuni de operații prin care se obțin, din datele de intrare, datele de ieșire

Competențe specifice	Activități de învățare
1.1. Prezentarea ordonată logic și cronologic a unui proiect/ a unei activități derulate în școală sau extrașcolar. 1.2. Manifestarea interesului pentru participarea la interacțiuni orale. 1.3. Folosirea adecvată a strategiilor de comunicare orală în monolog și dialog. 1.4. Utilizarea tehnicilor și strategiilor argumentative în situații de comunicare diverse (scrise sau orale). 1.5. Compararea și evaluarea unor argumente diferite în vederea formulării unor judecăți proprii.	- Participarea activă în cadrul echipei. - Ascultare activă, manifestarea creativității și exprimarea opiniilor. - Formularea de concluzii după parcurgerea unor texte privind bugetul familiei, planificarea financiară etc. - Formularea de întrebări și identificarea pașilor importanți înainte de realizarea unui buget.
2.1. Organizarea datelor în tabele și reprezentarea lor grafică. 2.2. Caracterizarea unor situații reale prin interpretarea statistică a datelor. 2.3. Identificarea unor metode de colectare și interpretare a datelor. 2.4. Manifestarea inițiativei și a disponibilității de a aborda sarcini variate. 2.5. Formarea obișnuinței de a recurge la concepte și metode matematice în abordarea unor situații cotidiene sau pentru rezolvarea unor probleme practice.	- Realizarea unui buget lunar – tabel cu venituri și cheltuieli. - Calcularea cheltuielilor și a economiilor. - Anticiparea unor potențiale cheltuieli neprevăzute. - Cunoașterea instrumentelor de economisire și investiții, a altor instrumente bancare.
3.1. Exemplificarea unor calități ale întreprinzătorului de succes. 3.2. Identificarea oportunităților pieței.	- Planificarea financiară, stabilirea de obiective pe termen lung sau scurt.

3.3. Identificarea unor tipuri de risc în situații diferite, specifice inițierii și derulării unei afaceri. 3.4. Identificarea consecințelor activității antreprenorului asupra consumatorului și asupra mediului. 3.5. Formarea de atitudini și exersarea de comportamente democratice și antreprenoriale.	- Identificarea tipurilor de buget, a modurilor în care oamenii își cheltuiesc veniturile. - Înțelegerea produselor de economisire și investiții. - Învățarea folosirii serviciilor moderne de plată. - Descoperirea oportunităților și responsabilităților folosirii creditelor bancare.
4.1. Proiectarea unui comportament rațional al consumatorului, impus de tensiunea nevoi-resurse. 4.2. Recunoașterea caracteristicilor generale ale pieței în diferite forme concrete de manifestare a acesteia. 4.3. Caracterizarea diferitelor forme de piață pornind de la obiectul tranzacțiilor realizate. 4.4. Adecvarea comportamentului economic propriu la cerințele unui mediu concurențial.	- Realizarea unui buget de venituri și cheltuieli. Stabilirea de obiective pe termen lung sau scurt. - Cunoașterea pieței de capital, scenarii despre cum este influențată valoarea acțiunilor la bursă de către acțiunile investitorilor, de fenomene sau evenimente care pot afecta diferite arii geografice sau sectoare de activitate - Înțelegerea produselor de economisire și investiții, avantaje și riscuri.
5.1. Organizarea datelor în tabele și reprezentarea lor grafică. 5.2. Realizarea corectă a managementului afacerii. 5.3. Utilizarea rațională a resurselor financiare, materiale, informaționale și umane. 5.4. Interrelaționarea, în cadrul unei echipe, în vederea identificării unor soluții pentru problemele economice ale comunității.	- Familiarizarea elevilor cu principalele instrumente și produse financiare: titluri de stat, depozite la termen și conturi de economii, fondurile de pensii administrate privat, obligațiunile, fondurile mutuale, asigurările de viață, acțiunile firmelor și investițiile. - Înțelegerea conceptelor de randament, risc.

	- Beneficii ale utilizării modalităților moderne de plată pentru a transfera bani.
6.1. Identificarea echipamentelor: calculatoare, laptopuri, imprimante, scanere etc.	- Familiarizarea cu aplicațiile pentru internet banking; mobile banking, phone banking, direct debit.
6.2. Utilizarea sistemelor de operare.	- Utilizarea platformei JA Inspire™,
6.3. Compatibilitatea aplicațiilor cu sistemele de operare.	parcurea componentei digitalinteractive a programului.

CONȚINUTURI

1. Planificarea finanțelor personale: buget, venituri, cheltuieli

- Identificarea tipurilor de buget, a modurilor în care oamenii își cheltuiesc veniturile, categorii de venituri și cheltuieli
- Stabilirea obiectivelor pe termen scurt și lung, stabilirea priorităților și luarea în calcul a situațiilor neprevăzute care îți pot influența bugetul
- Elaborarea unui plan de cheltuieli și a unui plan de economisire

2. Planificarea viitorului financiar: buget, economii, investiții

- Realizarea unui buget eficient
- Pași importanți înainte de realizarea unui buget
- Economiile și investițiile
- Alegerea variantei de economisire potrivite

3. Tranzacții bancare. Carduri și modalități moderne de plată

- Tipuri de carduri bancare – avantaje și responsabilități în cazul utilizării lor
- Modalități moderne de plată – avantaje și dezavantaje
- Modalități moderne de plată – informații necesare și beneficii ale acestora

- d. Creditul și asigurările pentru credite. Oportunități și responsabilități
- e. Tipuri de credit, beneficii și riscuri la contractarea unui credit
- f. Riscuri financiare și asigurări aferente creditelor

4. Piața de capital

- a. Principalele forme de organizare a societăților comerciale
- b. Principiul de finanțare a companiilor prin intermediul emisiunii de titluri (acțiuni și obligațiuni) și listarea la bursă a acestor instrumente
- c. Modalitatea în care valoarea investițiilor în valori imobiliare poate fi influențată de diferite evenimente

5. Investitori și tipuri de investiții

- a. Relația dintre investiții, randament și risc
- b. Tipuri de instrumente sau produse specifice investițiilor
- c. Analizarea unor strategii de investiții cu diferite niveluri de risc

VALORI ȘI ATITUDINI

- Comportament economic activ și responsabil;
- Raționalitate în utilizarea resurselor;
- Receptivitate față de utilizarea/evoluția tehnologiei;
- Asumarea responsabilității în procesul decizional;
- Deschidere către cooperare și valorizarea diversității de opinii în echipă;
- Orientare spre planificare pe termen lung;
- Independență în gândire și acțiune;
- Oferirea de feedback constructiv.

ABILITĂȚI ȘI DEPRINDERI

- Aplicarea conceptelor și metodelor financiare în abordarea unor situații cotidiene;
- Asumarea și îndeplinirea sarcinilor specifice diferitelor roluri în cadrul unei echipe;
- Elaborarea și gestionarea bugetului personal;
- Operarea cu instrumente digitale;
- Evaluarea riscurilor financiare în raport cu beneficiile.

SUGESTII METODOLOGICE

Opționalul „Finanțele mele” cuprinde activități și exerciții antrenante și interactive, prin care elevii își dezvoltă și își exersează abilitățile de comunicare, de calcul matematic simplu, de relaționare și lucru în echipă, de adaptare la reguli și de exprimare a nevoilor, intereselor și pasiunilor.

Unitățile de conținut sunt concepute în manieră transdisciplinară, combinând elemente de limbă și comunicare, calcul matematic simplu, noțiuni de economie, de antreprenoriat, de folosire a tehnologiei și familiarizare cu instrumentele bancare și financiare necesare în viața cotidiană.

Din punct de vedere metodologic, opționalul „Finanțele mele” este centrat pe utilizarea metodelor learning by doing. Elevii pornesc de la propriile experiențe cognitive sau emoționale, pe care le dezvoltă și le perfecționează. Astfel, elevii sunt încurajați să fie spontani, să facă alegeri, să adreseze întrebări, să comunice propriile opinii, să aibă intervenții argumentate, să reflecteze asupra temelor puse în discuție, să manifeste inițiativă, să exprime idei originale și emoții autentice despre ceea ce învață.

Cele mai eficiente metode în cazul opționalului „Finanțele mele” sunt:

În derularea activităților:	În evaluare:
• lucrul individual • lucrul în echipă • brainstormingul • problematizarea • argumentarea • conversația euristică	• feedback/aprecieri verbale privind răspunsurile și argumentarea • fișe de lucru • construirea unui plan de cheltuieli lucrând în echipă

Metoda specifică programelor Junior Achievement este consultantul voluntar la clasă. Consultantul voluntar este o persoană din mediul instituțional sau privat, care, bazându-se pe propria experiență profesională, susține una sau mai multe activități prevăzute în ghidul modulului.

Inițiativa prezenței unui profesionist la clasă poate aparține profesorului/dirigintei (de exemplu, invitarea unui consultant financiar) sau Junior Achievement, care poate semnala cadrelor didactice voluntari disponibili (de exemplu, consultanți din domeniul bancar care să le vorbească elevilor despre muncă și importanța economisirii, despre credite sau investiții).

Valoarea adăugată a utilizării acestor metode constă în stimularea învățării practice prin intermediul parteneriatului școală-piața muncii.

BIBLIOGRAFIE

Programul Junior Achievement „Finanțele mele”:

- Ghidul profesorului și al consultantului voluntar;
- Manualul elevului;
- Componenta digitală interactivă disponibilă pe platforma JA Learn™.